
Lūgumrakstu komiteja

2021/2060(INI)

31.1.2022

ATZINUMS

Sniegusi Lūgumrakstu komiteja

Juridiskajai komitejai

par bērna tiesību aizsardzību civilajā, administratīvajā un ģimenes tiesību
tiesvedībā
(2021/2060(INI))

Atzinuma sagatavotāja: Tatjana Ždanoka

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Lūgumrakstu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Juridisko komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

Bērnu interesēm atbilstoša tiesvedība civillietās, administratīvajās un ģimenes lietās

1. izceļ apstākli, ka Lūgumrakstu komiteja saņem lielu lūgumrakstu skaitu par vajadzību tiesvedībā uzklaut bērnu, vajadzību dalībvalstīm sadarboties pārrobežu, ar bērniem saistītās lietās, neviennozīmīgi vērtēto Vācijas Bērnu un jauniešu labklājības iestādes (*Jugendamt*) un citu dalībvalstu jaunatnes labklājības aģentūru lomu, aizgādības pār bērnu strīdiem tādu vecāku starpā, kas ir dažādu dalībvalstu valstspiederīgie, vardarbību ģimenē un profesionālas un kvalitatīvas starpniecības veicināšanu no dalībvalstu puses;
2. uzsver, ka joprojām nav atrisinātas problēmas, kuras rada Vācijas ģimenes tiesību sistēma, tostarp *Jugendamt* neviennozīmīgā loma, par ko lūgumrakstos sūdzas vecāki, kuri nav Vācijas valstspiederīgie;
3. uzstāj uz to, ka tiesām, administratīvajām struktūrām un sociālās labklājības iestādēm, pieņemot jebkādu lēmumu attiecībā uz bērnu, vispirms būtu jāvadās pēc bērna interesēm; uzsver, ka šādi lēmumi būtu jāpieņem individuāli, ņemot vērā bērna un viņa ģimenes īpašos apstākļus un nepieļaujot apzinātu vai neapzinātu nosvēršanos par labu kādai no iesaistītajām pusēm;
4. uzsver —, lai panāktu, ka jebkurā ar bērniem saistītā tiesas procesā uzmanības degpunktā ir bērna intereses, ir jāgarantē tiesvedības elastība, efektivitāte un saprātīgs termiņš;
5. konstatē, ka, lai gan dalībvalstīm ir pienākums izstrādāt procesuālos noteikumus, kuros ir reglamentēta bērna uzklautāšana dažādos procesos, minētās normas dalībvalstīs ir dažādas un var pat ievērojami atšķirties;
6. uzsver, ka tiesvedības būtiski ietekmē nepilngadīgo dzīvi un, ja procedūras nav bērnam draudzīgas, tas var izraisīt viņu pamattiesību ierobežojumus vai pārkāpumus; uzsver, ka gadījumos, kad valsts tiesu sistēmās nav bērniem draudzīgu procedūru un prakses, visneaizsargātākie bērni, piemēram, bērni ar invaliditāti, piedzīvo savu tiesību izmantošanas īpašas grūtības;
7. iesaka saskaņā ar Pamattiesību hartas 24. pantu valsts civiltiesvedībā noteikt bērna uzklautāšanas minimālos standartus;
8. uzskata, ka ir jānodrošina nediskriminējoša tiesu pieejamība visiem bērniem neatkarīgi no viņu sociālās un ekonomiskās situācijas vai izcelsmes un neatkarīgi no viņu vecākiem vai likumiskajiem aizbildņiem;
9. atgādina, ka dalībvalstu iestādēm ir jānodrošina, lai bērnam tiktu dota patiesa un reāla iespēja piedalīties jebkurā viņa intereses skarošā tiesvedībā un tās laikā brīvi paust savu viedokli; uzsver, ka viņu viedokļi ir nopietni jāņem vērā atbilstoši viņu vecumam un brieduma pakāpei, vienlaikus veicot atbilstošus pasākumus, ar kuriem ievēro bērna

emocionālo un fizisko integritāti; uzsver, ka šis princips būtu jāpiemēro ES dalībvalstīs bez nosacījumiem — gan pārrobežu strīdos, gan laulības šķiršanas lietās, ģimenes atkalapvienošanas lietās vai patvēruma pieteikumu izskatīšanā;

10. uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš neaizsargātiem bērniem, piemēram, bērniem ar invaliditāti, bērniem, kuri atrodas trimdā vai nepavadītiem bērniem, kuriem ir jāpārvar papildu šķēršļi neierobežoti vērsties tiesu iestādēs;
11. pauž nožēlu par to, ka valodas barjera bieži vien kļūst par vecāku tiesību saprātīgas īstenošanas bērna interesēs šķērslī un bērna iespēju pilnībā izmantot savas tiesības izmantošanas šķērslī;
12. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir publicējusi ES politikas satvaru, ar kuru tā nodrošina bērnu tiesību aizsardzību¹, jo īpaši ceturto pīlāru “Bērniem draudzīga tiesu sistēma: Eiropas Savienība, kurā tiesu sistēma ievēro bērnu tiesības un vajadzības”; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt bērniem pienācīgu atbalstu pirms katras uzklaušanas, tās laikā un pēc tās; uzsver, ka regulā “Brisele IIa”² ir noteikts valsts iestāžu pienākums atzīt citā dalībvalstī ar bērniem saistītās lietās pasludinātus spriedumus un nodrošināt to izpildi;
13. vēlreiz apstiprina dalībvalstu vajadzību apmācīt ekspertus un speciālistus bērnu jautājumos, lai viņi varētu bērniem palīdzēt visas tiesvedības laikā un aicina dalībvalstis nodrošināt, ka šie speciālisti ir apmācīti bērnus informēt pienācīgi un bērniem draudzīgā veidā izskaidrot visus procedūras elementus, jo šāda informācija un skaidrojumi palīdzēs bērniem pieņemt izsvērtus lēmumus par savu iesaistīšanos tiesvedībā;
14. uzsver, ka tieslietu jomas speciālistiem, tostarp bērnus pārstāvošajiem juristiem, ir jāiziet īpaša apmācība par bērnu tiesībām un bērniem draudzīgu tiesvedību saskaņā ar Eiropas tiesiskās apmācības stratēģiju 2021.–2024. gadam un Eiropas Tiesiskās apmācības tīklu (*EJTN*), un Eiropas e-tiesiskuma portāla Eiropas apmācības platformu; aicina Komisiju mudināt pastāvošos juridisko speciālistu tīklojumus un platformas visā Eiropas Savienībā apmainīties ar paraugpraksi attiecībā uz bērna uzklaušanu, bērna tiesībām uz informāciju un tiesībām uz privātumu;
15. aicina ES dalībvalstis nodrošināt, ka bērnus uzklau tikai īpaši apmācīti speciālisti un ka mācībām par bērnu uzklaušanu ir jānotiek pastāvīgi un tieslietu speciālistiem tās ir jāapmeklē obligāti; uzsver, ka speciālisti, kas uzklau bērnus, ir īpaši jāapmāca izmantot piemērotus iztaujāšanas paņēmienus, ievērojot spēkā esošās pamatnostādnes par bērnu uzklaušanu un balstoties uz attiecīgo juridisko pamatu; uzsver, ka ir svarīgi veicināt speciālistu apmācību un koordināciju un dalībvalstīm savstarpēji īstenot paraugprakses apmaiņu;
16. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai tiktu piešķirts pietiekami daudz līdzekļu, ar kuriem visu veidu tiesvedībā apmierina bērnu vajadzības un atbalsta pakalpojumus padara pieejamus;

---

¹ Komisijas 2021. gada 24. marta paziņojums par ES stratēģiju par bērna tiesībām (COM(2021)0142).

² Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

ES bērnu tiesību aizsardzības pārrobežu civiltiesiskajos strīdos regulējums

17. norāda, ka lielāka mobilitāte Eiropas Savienībā ir radījusi arvien lielāku skaitu bērnu pārrobežu aizsardzības gadījumu, kuros bija jāatceļ aizgādība, un konstatē, ka pārrobežu tiesvedība ir sarežģītāka no juridiskā viedokļa un parasti ir laikietilpīgāka un dārgāka; uzskata, ka, ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. pantu, Komisijai ir aktīvi jāiesaistās, lai bērnu aizgādības pārrobežu lietu izskatīšanā visā Savienībā nodrošinātu taisnīgu un konsekventu nediskriminēšanas praksi;
18. uzsver, ka pamattiesību, piemēram, pārvietošanās brīvības un uzturēšanās brīvības, īstenošana bērna tiesības apdraudēt nedrīkst; tā kā bērniem, kas ir iesaistīti pārrobežu civiltiesiskajos un ar ģimenes tiesībām saistītajos strīdos, būtu jābūt vienādām tiesībām un aizsardzības līmenim visās dalībvalstīs, lai kāda arī nebūtu viņu vecāku valstspiederība; atgādina, ka bērniem, kuru vecāki izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties, ir tiesības regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar saviem vecākiem, ja vien tas nav pretrunā bērna interesēm;
19. norāda —, lai gan materiālās civiltiesības un ģimenes tiesības galvenokārt pārzina dalībvalstu, ES līmenī būtu jāizveido saskaņoti noteikumi par pārrobežu civiltiesībām un ģimenes tiesībām; konstatē, ka īpaši svarīgi tas ir “varavīksnes ģimeņu” gadījumā, jo Šengenas zonā, kurā robežas nepastāv, ģimenes locekļa definīcijas tvērums ietekmē pārvietošanās brīvību un rada ģimenes atkalpvienošanās šķēršļus;
20. uzsver, ka tādu spriedumu izpildes efektīvu procedūru trūkums, kas tiek pieņemti pārrobežu lietās, kaitē bērna interesēm; atgādina, ka ir jāuzlabo dalībvalstu iestāžu tiesiskā un administratīvā sadarbība vienai ar otru, kas nodrošinātu savstarpēju uzticēšanos jautājumos, kuri attiecas uz tādu lēmumu un spriedumu atzīšanu un izpildi, kuri ir pieņemti ģimenes strīdu lietās ar pārrobežu aspektiem, kurās ir iesaistīti bērni;
21. konstatē, ka daudzi lūgumraksti satur sūdzības par problēmām Vācijas ģimenes tiesību sistēmā, tostarp *Jugendamt* neviennozīmīgi vērtēto lomu, kas ir kritizēta vairākos neatrisinātos lūgumrakstos, kurus ir iesnieguši vecāki, kas nav Vācijas valstspiederīgie; uzsver, ka Lūgumrakstu komiteja pastāvīgi saņem lūgumrakstus no vecākiem, kuri nav Vācijas valstspiederīgie, un tajos tiek ziņots par tādas nopietnas diskriminācijas gadījumiem, kas tiek pieļauta procedūrās un praksē, ko īsteno kompetentās Vācijas iestādes pārrobežu ģimenes strīdos, kuros ir iesaistīti bērni; norāda, ka Lūgumrakstu komiteja jau ilgstoši strādā pie lūgumrakstiem par *Jugendamt* lomu; uzsver, ka Lūgumrakstu komiteja pastāvīgi saņem lūgumrakstus, kuros ir ziņots par iespējamu diskrimināciju pret vecākiem, kuri nav Vācijas valstspiederīgie; aicina Komisiju un dalībvalstis ņemt vērā Parlamenta 2018. gada 29. novembra rezolūcijā formulētos ieteikumus par *Jugendamt* lomu pārrobežu ģimenes strīdos³;
22. konstatē, ka dažās dalībvalstīs, viendzimuma pāriem ar bērniem šķērsojot robežas, bieži netiek atzīts viņu vecāku juridiskais statuss, un ka minētais apstāklis kavē bērna interešu ievērošanu tiesvedībās; aicina Komisiju un dalībvalstis šo diskriminējošo situāciju labot un novērst šķēršļus, ar kuriem saskaras viendzimuma pāri, kas īsteno savas procesuālās tiesības pārrobežu ģimenes strīdos, kuros ir iesaistīti bērni, tostarp, dalībvalstu starpā

³ OV C 363, 28.10.2020., 107. lpp.

veicinot vecāku statusa savstarpēju atzīšanu;

23. aicina dalībvalstis izraudzīties specializētas palātas to tiesu ietvaros, kurās skata ģimenes tiesību lietas, vai pārrobežu mediācijas institūcijas, kuras skatītu pārrobežu lietas, kurās ir skartas bērnu intereses; uzsver, ka kritiski svarīgi ir pienācīgi uzraudzīt situāciju pēc sprieduma pasludināšanas attiecībā uz saskarsmi ar vecākiem;
24. aicina dalībvalstis pievērst lielāku uzmanību bērnu ar invaliditāti aizsardzībai, tiesvedības laikā sargājot viņu garīgo un fizisko labklājību; šajā sakarībā aicina likvidēt visus šķēršļus, kas varētu radīt diskrimināciju un nevienlīdzību bērna invaliditātes dēļ;
25. aicina dalībvalstis vecākiem garantēt regulāru apmeklējumu tiesības, izņemot gadījumus, kad šāds solis varētu kaitēt bērna interesēm, un šo apmeklējumu laikā ļaut vecākiem saziņā ar bērniem izmantot savu dzimto valodu;
26. atkārtoti prasa pastiprināt dalībvalstu savstarpējo starptautisko sadarbību un sadarbību ar trešām valstīm, jo īpaši Japānu, lai īstenotu visus starptautiskos tiesību aktus par bērnu aizsardzību un tādējādi aizsargātu bērnus no kaitīgajām sekām, ko var radīt vecāku veikta bērna nolaupīšana;
27. uzstāj, ka ir svarīgi, lai dalībvalstis vāktu statistikas datus par administratīvo procesu un tiesvedību, kuros skata bērnu aizgādību un kuros ir iesaistīti ārvalstu vecāki, lai visos sīkumos izanalizētu šā brīža ievirzes;

Mediācija lietās, kas attiecas uz bērniem

28. atzīst, ka ģimenes strīdu risināšanā liela nozīme var būt mediācijai ģimenes lietās, kas salīdzinājumā ar tiesvedību var būt bērnam draudzīgāka alternatīva; uzsver, ka mediācija ģimenes lietās būtu jāorganizē brīvprātīgi un ka, ja puses piekrīt izmantot mediāciju, jurisdikcijas dalībvalsts iestādēm būtu jānodrošina piekļuve mediācijas pakalpojumiem;
29. atzinīgi vērtē to, ka ir sākts īstenot projektu *AMICABLE*, kuru atbalsta Parlamenta koordinatore bērnu tiesību jautājumos un kura mērķis ir sniegt palīdzību mediācijas ceļā iegūtu ģimenes līgumu pārrobežu atzīšanā un izpildāmībā Eiropas Savienībā un veicināt izmēģinātu un aprobētu ES modeli, saskaņā ar kuru Eiropas Savienībā starpniecību iekļauj starptautiskās bērnu nolaupīšanas procedūrās;
30. uzsver, cik svarīga ir dažādu valsts un vietējo iestāžu cieša sadarbība un efektīva saziņa;
31. pauž nožēlu par to, ka nav nedz ES, nedz starptautiska tiesiskā regulējuma, kas atvieglotu mediācijas ceļā panāktu vienošanos atzīšanu un izpildi; aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu par pārrobežu mediāciju;
32. prasa pievērst uzmanību nepieciešamībai nodrošināt kvalitatīvu mediāciju un ES līmenī saskaņot vai sertificēt mediācijas ģimenes lietās pakalpojumu apmācību un kvalifikāciju.
33. aicina dalībvalstis atvieglot juridiskās palīdzības pieejamību, lai pārrobežu ģimenes strīdu gadījumos vecākiem ar ierobežotiem finanšu līdzekļiem būtu pieejama mediācija;

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	27.1.2022
Galīgais balsojums	+: 26 -: 4 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Tamás Deutsch, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Malte Gallée, Gianna Gancia, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kympouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Sira Rego, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Demetris Papadakis, Ramona Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

26	+
NI	Francesca Donato
PPE	Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Dolores Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze
Renew	Ramona Strugariu, Yana Toom, Marie-Pierre Vedrenne, Michal Wiezik
S&D	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Cristina Maestre Martín De Almagro, Demetris Papadakis, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio
The Left	Alexis Georgoulis, Sira Rego
Verts/ALE	Margrete Auken, Eleonora Evi, Malte Gallée, Tatjana Ždanoka

4	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Kosma Złotowski
ID	Markus Buchheit, Gianna Gancia

4	0
ECR	Emmanouil Fragkos
NI	Tamás Deutsch
PPE	Peter Jahr
Renew	Ulrike Müller

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas